

18. ભૂખથીય ભૂંડી ભીખ

વ્યાકરણ

1. શબ્દાર્થ / સમાનાર્થી શબ્દો.

અદેખાઈ-ઈર્ષ્યા, બીજાનું સારું જોઈને થતી દ્રેષની લાગણી
છપના-છપ્પનિયો દુષ્કાળ, (સંવત 1956નો છપ્પનિયો દુકાળ)
શાળ-શાલિ, ડાંગર, કમોદ
કંગાળ-દરિદ્ર, ગરીબ
હાર-કતાર

2. તળપદા શબ્દો

લાટ-મોટા સાહેબ, સત્તાધીશ
આણેલા-લાવેલા
સોગન-સોગંદ, કસમ
આભલું-આકાશ, વાદળ
આલવું-આપવું
મલક-દેશ, મુલક
ધરમ-ધર્મ
હેંડો હેંડો-ચાલો ચાલો
પાશેર-પા
પરથમી-પૃથ્વી
ફડક-પહેરેલા કપડાનો ઝૂલતો છેડો
પલ્લો-પ્રલય, વિનાશ
વાહે-લીધે
નઈ-નહીં
ધિક-ધિક્કાર
પેટિયું-રોજી, પેટના માટે મજૂરી કરનારું
ભૂંડું-ખરાબ
લાગ-તક, મોકો
લવારો-બબડાટ
કુણ-કોણ
દિલ-શરીર, તન
નકુર-નક્કર

2. વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો

ધરતી x આકાશ
સવાલ x જવાબ

સુંવાળું X બરછટ, ખરબચડું
 દરિદ્ર X અમીર
 સહ્ય X અસહ્ય
 સદ્ભાગ્ય X દુર્ભાગ્ય

4. રૂઢીપ્રયોગ શબ્દો.

ચાલતા થવું-મૃત્યુ પામવું
 પગ જડાઈ જવા-સ્તબ્ધ થઈ જવું, સ્થિર થઈ જવું
 આંખો ભીની થવી-લાગણીશીલ થઈ જવું
 દાઝ ચઢવી-ગુસ્સો આવવો

5. શબ્દસમૂહમાંટે એક શબ્દ

મરણ પાછળ રોવું, કૂટવું અથવા લોકિક-કાણ
 સગાસંબંધીમાં જન્મ તેમજ મરણ વગેરેથી પાળવામાં આવતું અલગપણું- સૂતક
 મરણ પાછળ ક્રિયા કરાવવી, શ્રાદ્ધ કરવું-સરાવવું
 અનાજ ભરવાનો ઓરડો, વખાર, ભંડાર-કોઠાર
 પૃથ્વી અને આકાશની જ્યાં સંધિ દેખાતી હોય છે તે રેખા-ક્ષિતિજ

*